

Håper gratis idrett i skoletiden kan løse Oslos klaseskiller

Daniel Røed-Johansen og Morten Uglum (foto)

Nå begynner de første forsøkene der store deler av idrettsaktivitetene for barn blir gratis og skjer i skoletiden.

Barna står oppstilt på en rekke. Én etter én får de prøve seg på å kaste ballen. Cricket-trenerne som instruerer og veileder, kommer fra Haugerud IF. Aktiviteten skjer i idrettsparken der klubben holder til. Men barna er ikke her fordi de har betalt for å være medlemmer av idrettslaget. De er her fordi de går på Aktivitetsskolen (Aks) på Trosterud skole.

Planen er at det skal bli langt mer av dette i årene fremover.

Det ble klart når det rødgrønne Oslo-byrådet i går la frem sitt budsjettforslag for 2020. Der settes det av 12 millioner kroner over tre år for et prøveprosjekt om samarbeid mellom skoler og idrettslag.

Haugerud IF og Trosterud skole er først ut. Deretter skal det velges ut ytterligere elleve samarbeid rundt omkring i Oslo.

Manglende brikke

Økende kostnader i barne- og ungdomsidretten i Oslo har skapt bekymring.

Samtidig er klaseskillet i hovedstaden blitt større. Flere barn enn før vokser opp i familier med vedvarende lav inntekt.

Magne Brekke, generalsekretær i Oslo Idrettskrets, mener et samarbeid mellom idrettslag og skolene har vært en manglende brikke i arbeidet med å redusere økonomiske barrierer.

- Alle ønsker idrett for alle. Men det er bare én arena der det er mulig å nå alle, og det er gjennom skolen. Skolen kjenner barna og deres bakgrunn, sier han.

Byråd for kultur, idrett og frivillighet, Rina Mariann Hansen (Ap) forteller at byrådet i år har sett nærmere på kostnader i idretten. Undersøkelser viser at det ikke bare er økonomi som hindrer deltagelse i idretten.

- Ved å tilby idrett i aktivitetsskolen sammen med lokale idrettslag får veldig mange elever en invitasjon til å være med på noe som ikke koster noe, som ikke krever at foreldrene kjører dem og som ikke gjør forskjell på gutter og jenter, sier idrettsbyråden.

FAKTA

Gratis Aks i Oslo

Aks (Aktivitetsskole) er Oslos navn på det som andre steder heter SFO (Skolefritidsordning), altså tilbudet til de yngste elevene før og etter skoletid.

Når politikerne snakker om gratis Aks, mener de som regel gratis deltids plass, også kalt kjernetid. Det vil si inntil 12 timer i uken.

Denne høsten ble deltids plass gratis for 1.-klassinger i hele Oslo. I bydelene Grorud, Stovner, Alna og Søndre Nordstrand – samt på to enkelt skoler – er det gratis også i 2. til 4. trinn. I bydelene Grünerløkka, Gamle Oslo og Sagene er det gratis i 2. og 3. trinn.

Andre må betale. Deltids plass koster 2081 kr i måneden, heltids plass koster 3079 kr. Det er ingen søskenrabatt, men foreldre i husholdninger med lav samlet inntekt (under 387.000 kr i året) får kraftig redusert pris.

- Er målet at ordningen på sikt skal gjelde alle Oslo-skoler?

- Vi må se hvordan dette kan organiseres før vi bestemmer oss. Vi har dette som pilot nettopp for å teste ut litt ulike varianter.

- Klaseskiller fra 1.-klasse

Selv om byrådet ikke ønsker å forplikte seg utover testperioden, ser Magne Brekke i idrettskretsen for seg en fremtid der store deler av den idrettslige aktiviteten for barn skjer i skoletiden.

Han peker på flere fordeler. Én er at det vil frigjøre anleggskapasitet ved at ikke alle må ha treningstid om kveldene.

- Så vet vi at mange idrettslag prøver å lage gode tilbud, men at skolene ikke har penger til å betale for det. Det gjør at ekstratilbud kan bli oppfattet som kostnadsdrivende. Noen kan bli med, mens andre sitter igjen og maler. Da forsterker idretten klaseskiller fra 1.-klasse, og det er det egentlig ingen som ønsker, sier generalsekretæren.

Mens Utdanningsetaten skal velge ut skolene for prosjektet, får idrettskretsen en sentral rolle i utvelgelsen av idrettslag.

- Vi ønsker dette spredt utover hele Oslo. Det handler om å få erfaringer om hva

som fungerer i ulike deler av byen, sier Brekke.

Aks-ordning skaper debatt

Prøveprosjektet føyer seg inn i rekken av endringer i Aks-tilbudet under dette byrådet.

- Fra å være et oppbevaringssted i et par timer for de barna som hadde foreldre med god råd, har Aks utviklet seg til å bli et tilbud som de aller fleste benytter seg av, sier skolebyråd Inga Marte Thorkildsen (SV).

Det er imidlertid ikke alle som er fornøyd med utviklingen. Aks-ordningen har skapt politisk splid.

Påtroppende gruppeleder i Oslo KrF, Espen Andreas Hasle, frykter en utvikling i retning heldagsskole.

Hasles KrF har lenge kjempet for innføringen av et fritidskort, der alle barn kan få et beløp de kan bruke til en valgfri aktivitet. Regjeringen har satt av penger til testing av dette i en rekke kommuner.

Hasle mener dette er det den beste løsningen for å redusere forskjeller, selv om han ikke nødvendigvis er negativ til byrårets forslag om samarbeid mellom idrettslag og skoler.

- Vi er enige om at vi må gjøre noe med

Denne uken var det cricket-trening med Haugerud IF for Aks-elever ved Trosterud skole. Bak til venstre står Rina Mariann Hansen og Magne Brekke. Foto: Morten Uglum

Lover ikke husleiekutt

Christian Sørkjerd

Én av tre som blir tilbudt kommunal bolig i Oslo, takker nei. Byrådet mener det skyldes usikkerhet rundt husleiekostnaden – men vil ikke endre systemet nå.

For å støtte byrådets budsjett når det skal vedtas i desember og for å inngå en ny samarbeidsavtale med byrådet, har Rødt varslet at partiet krever husleiekutt for beboere i kommunale boliger. I budsjettforslaget for 2020 som byrådet la frem i går, kommer de ikke Rødt i møte.

Opprinnelig skulle spørsmålet utredes i tide til budsjettet. Nå varsler byrådet at utredningen først vil bli lagt frem neste år, men uvisst når.

«Utrolig skuffet»

Eivor Evenrud (Rødt) spør hvor lang tid de faktisk trenger. Hun er «utrolig skuffet»,

- Jeg hadde forventet mye mer. Jeg regnet med at de ville legge frem en skikkelig sak, som lovet. Dette ble vedtatt utredet allerede i desember 2018, sier hun.

Evenrud viser til at Rødt i flere år har presset på for en endring. I bystyremøtet i juni, da revidert kommunebudsjett skulle vedtas, ble det full kræsje mellom byrådspartiene og Rødt om saken. Rødt ville ha et flatt leiekutt på 3000 kr i måneden til alle - inntil ny modell var på plass. Byrådet sa tvert nei.

- Vi har gang på gang fått høre at vi må la dem arbeidet i fred med dette når vi har tatt det opp. Vi har ikke fått noen signaler om at det ville bli utsatt. De sier de trenger mer tid, men kan ikke svare på hvor mye tid de trenger, sier hun.

- Nå frarøver de oss også muligheten til å forhandle om dette inn mot budsjettet, sier hun også.

Én av tre takker nei

At det finnes problemer med dagens ordning, innrømmet finansbyråd Robert Steen (Ap) da han la frem budsjettet. Han viste til kommunens egne tall, som sier at en tredjedel som blir tilbudt bolig, faktisk takker nei - ofte på grunn av økonomisk usikkerhet.

- Det er slik at man må bo i boligen for å kunne søke om økonomisk støtte. Folk må dermed takke ja til å leie, uten trygghet om at de faktisk vil få bostøtte, sa Steen.

Overfor Aftenposten begrunner Steen utsettelsen med kompleksiteten i saken.

- Boligene bebos av cirka 19.000 veldig forskjellige mennesker med veldig forskjellige behov. Noen har bodd i kommunal leilighet hele livet, og de betaler leien uten at det er noe problem for dem. Andre står utenfor arbeidslivet, noen har funksjonsnedsettelse. Det er alle varianter av Oslo-folk, sier han.

BAKGRUNN

Kostnader i Oslo-idretten

Aftenposten skrev 21. mai om en undersøkelse utført av Oslo idrettskrets. De har analysert driftskostnadene til en betydelig andel av idrettslagene i Oslo på to tidspunkter: 2014 og 2017.

I samme periode har offentlige tilskudd til idrettslagene økt kraftig. Undersøkelsen viser at idrettslagenes tilbud samlet sett er blitt dyrere, og at kostnadene har økt mer enn økningen i medlemsmasse skulle tilsi.

Lønninger er den fremste kostnadsdriveren. Dette krever gjerne økte treningsavgifter.

fattige barns deltagelse i Oslo. Men med denne løsningen fra byrådet blir det noen som skal sitte og bestemme hvem som skal få ha dette opplegget. Med fritidskortet får alle barn frihet til å velge selv hva de vil gjøre.

Haugerud-leider jubler

I Haugerud IF er det jubel. De har tidligere forsøkt flere initiativ sammen med skolen, men manglende penger har lagt en demper på planene.

- Vi ser mange muligheter, men det har vært vanskelig å finansiere. Vi er basert på frivillighet, og da er det vanskelig å stille opp med instruktører i arbeidstiden, sier styreleder Dag Endal.

Denne uken var det cricket, men idrettslaget har en rekke forskjellige idrettstilbud. De vil Aks-barna få muligheten til å teste fremover.